

Protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för Arbetarrörelsens arkiv i Merlo den 6 november 1969.

§ 1.

Förhandlingarna leddes av ordförande Alf Andersson. Vid protokollet Reinhold Olsson. Förhindrad att delta i styrelsesammanträdet var styrelseledamoten Johan Wallblom, vilken sedan någon vecka tillbaka varit intagen på Sundsvalls sjukhus.

§ 2.

Undertecknad rapporterade från konferensen "Forskning och folkbildning", som hölls i det nya riksarkivet i Stockholm 12 och 13 september på inbjudan av "Operationen folkbildningsminnen" (Ofm). Medarrangör var Stockholms arbetareinstitut. Ofm bildades 1966 vid en sammankomst i Uppsala och dess huvuduppgift är att rädda folkbildnings- och folkrörelsehistoriskt material i avsikt att ställa det till forskningens förfogande. I konferensen deltog båda dagarna ett 80-tal representanter för organisationer, sammanslutningar och statliga institutioner. Talrikast representerade var arbetar- och folkrörelsearkiven, som nu uppgår till närmare ett 50-tal i vårt land.

I föreläsningar och diskussioner framhölls den betydelse det fria folkbildningsarbetet haft för vårt lands folkrörelser men trots det har denna rörelse kommit att intaga en undanskymd ställning i folklivsforskningen. Det vore önskvärt att länskommittéer bildades på basis av länsförbunden som ledande och rådgivande organ för insamlingsarbetet och för materialets framtida förvaring och vård, framhölls det under diskussionerna. Dessa länskommittéer skulle stå i ständig kontakt med berörda arkiv, bibliotek, muséer och vetenskapliga institutioner. I den planerade aktionen att rädda folkbildningsminnen skulle ingå uppteckningar, bandinspelningar, bildmaterial och för övrigt allt vad som av handlingar fanns att tillgå om det frivilliga folkbildningsarbetet.

De riktlinjer som drogs upp vid forskarkonferensen i riksarkivet har Arbetarrörelsens arkiv i Sundsvall tillämpat under många år.

I ett tillägg till rapporten meddelade undertecknad att han lagt upp en plan till samarbetet med ABF-Sundsvallsorten för insamling inom ABF:s verksamhetsområde. Redan 1916 bildades

ett ABF:s bildningsutskott i Sundsvall. Vid en företagen inventering visade det sig tråkigt nog att det fanns endast ett protokoll bevarat från den äldre tiden och ett för de allra senaste åren. Det förra finns arkiverat i Merlo. I Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm finns de flesta verksamhetsberättelserna bevarade från 1922 till in på 40-talet. Dessa är upplånade till Merlo och är nu föremål för avskrivning och kopiering.

Vid sammanslagningen av ABF i Medelpad och ABF i Ångermanland torde en del bevarade handlingar överförts till Folkrorelsernas arkiv i Håla folkhögskola. I detta fall var det en försummelse av ABF:s ledning att icke handlingarna blev kvar och arkiverade inom det område, där Medelpads distrikt av ABF bedrivit sin verksamhet. Cirkulärskrivelser skall utskickas till ABF-lokalavdelningar, som varit verksamma i Medelpad och vilkas bibliotek uppgått i centralbiblioteken, med förfrågan om hur verksamheten bedrivits på dessa platser och vad som finns kvar av föreningshandlingar.

Den aktion, som nu planerats för att fullfölja besluten vid forskarkonferensen i riksarkivet, hoppas styrelsen skall få anslutning från andra grenar av folkbildningsarbete i vår provins. Långt före tillkomsten av ABF var studiecirkelverksamheten igång inom IOGT-logerna, vilka även upprättade studiecirkelbibliotek.

Styrelsen godkände rapporten från forskarkonferensen och uttalade samtidigt sin tillfredsställelse med den aktion som planerats för inventering av material rörande ABF:s verksamhet i Sundsvall och för övrigt i hela landskapet. Om hjälp utifrån behöver anlitas i insamlingsarbetet, bl.a. för renskrivning och kopiering, är arkivet skyldig att bidra till kostnaderna så långt arkivets kassa medgiver, ansåg styrelsen. I övrigt bör ju ABF-Sundsvallsorten delta i kostnaderna alldenstund insamlingen i första hand berör ABF:s verksamhet.

§ 3.

På uppdrag av dåvarande chefen vid SCA, framlidne G. Göranson, åtog sig undertecknad i början av 40-talet att sammanställa en historik om Skönviks glasbruk (1811 - 1870) att arkiveras för framtida forskning. Vid arkivets årsmöte den 7 april 1967 framkom ett förslag att arkivet borde låta trycka något av de manuskript det har i sina samlingar i samarbete med SCA:s centralarkiv. Det skulle kunna bli början till en skriftserie. Sedan

den av Medelpads fornminnesförening och Sundsvalls Gille utgivna årsboken "Från stad och bygd i Medelpad" upphörde, har landskapet saknat ett organ för kultur och natur. Som en lämplig ansågs utkastet till Skönviks glasbruk vara.

Förslaget omfattades med intresse av årsmötets deltagare och det beslöts att anvisa 5.000 kronor för utgivandet av en skrift om glasbruksindustrin i Medelpad.

Undertecknad har sedan dess fortsatt att forska i glasbrukets historia i tidigare icke använda källor. Det till stora delar omarbetade manuskriptet har kompletterats med nytt källmaterial. Manuskriptet ligger nu hos Stiftelsen Nordiska museet, där man ställt förhoppningen om att museets bokavdelning kanske kommer att utge arbetet.

Styrelsen beslöt med hänvisning till par. 9 i årsmötesprotokollet av den 7 april 1967 att bidra till tryckningskostnaderna med redan anvisat belopp. Styrelsen beslöt också att göra framställan till SCA om ett anslag till samma belopp under hänvisning till att historiken omfattar en äldre industrigren inom SCA:s domäner. Nordiska museet begär ett visst belopp för täckning av tryckningskostnaderna, där sättning och framställning av klicheer utgör en dryg del av kostnaderna. Ett visst antal exemplar av boken kunde då överlämnas till SCA.

§ 4.

Hur bör Arbetarrörelsens arkiv i fortsättningen lägga upp programmen vid årsmötena? Under senare år har styrelsen kunnat bjuda ombud från anslutna föreningar och särskilt inbjudna gäster på underhållning utöver den vanliga dagordningen för ett årsmöte. Vid årsmötet 1963 medverkade föreståndaren vid Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm, fil dr Tage Lindbom och 1965 intendenten vid Sundsvalls museum fil dr Olle Isaksson. Årsmötet 1968 fick en särskild prägel av högtid genom att det på dagen var jämt 25 år sedan arkivet bildades. Årsmötet var talrikt besökt och många av deltagarna överlämnade föreningshandlingar, som förvarats av enskilda personer. Bl a överlämnade riksdagsman Anselm Gillström en samling äldre litteratur i sociala och politiska frågor som han fått i arv efter sin far ombudsman Albert Gillström.

Vid årsmötet den 12 april innevarande år föreläste docent

Lars Furuland, Uppsala, om några kända norrländska författare från åren kring sekelskiftet med anknytning till skogsindustrins genombrott samt författare med direkt anknytning till Sundsvalls stad.

Till kommande årsmöte har professor Mats Rehnberg lovat komma och medverka som föreläsare. Styrelsen har varit i kontakt med Sundsvalls litterära sällskap som samtyckt till att vid samma tillfälle engagera professor Rehnberg som föreläsare. Därigenom kan kostnaderna för Arbetarrörelsens arkiv nedbringas. Lämplig tid för årsmötet vore i slutet av mars eller början av april.

Styrelsen godkände förslaget om årsmötesprogrammet och uppdrog åt undertecknad att hålla kontakt med föreläsaren och medarrangören Sundsvalls litterära sällskap.

§ 4.

Därefter avslöts sammanträdet.

Justeras

...*Rehnberg*.....

Dag som ovan

...*Leinhold Olson*...